
Psykisk helsevern i moderne tid

BOKOVERSIKT

Forfatternes utgangspunkt er data fra Det Psykiatriske Centralregister i Århus, Danmark. Povl Munk-Jørgensen er sjef for den forskningsenheten som bl.a. forestår drift av dette registeret. Han er også redaktør i fagtidsskriftet *Acta Psychiatrica Scandinavica*. Gurli Perto har utdanning innen data og forestår den daglige drift og utvikling av registeret. Dette registeret er landsdekkende og unikt. I boken gis vesentlig data fra tidsrommet 1978 – 99, med diagnoser, antall pasienter behandlet ambulant og i døgninstitusjoner, antall liggedøgn, reinnleggelser samt antall institusjonsplasser i de forskjellige fylker og på landsbasis.

Antall døgnplasser i psykiatrien er halvert fra 1978 til 1999, mens det bare er 13 % nedgang i antall innleggelser. Dette betyr betydelig kortere liggetid og stigende overbelegg. Praktisk talt alle innleggelser i psykiatrien i Danmark er nå akutte. Dette fører til overbelastede akuttavdelinger. Antall ambulante kontakter i tidsrommet 1996 – 99 har vært jevnt økende, men stadig blir 11 % av disse pasienter, og hele 23 % av de schizofrene pasientene, behandlet på psykiatrisk skadestue (psykiatrisk legevakt).

De schizofrene pasientene utgjør også et stadig større antall reinnleggelser enn tidligere. Dersom man definerer svingdørspasienter som de som har minst ti innleggelser på fem år, finner man 1,4 % med en median alder på 28 år ved første innleggelse. Disse pasientene kumuleres i systemet. Forfatterne påpeker hvilken gedigen oppgave den ambulante psykiatrien har overfor de schizofrene pasientene og at en ny generasjon langtidssyke med behov for langvarig innleggelse stadig oppstår. De nevner også den store overdødeligheten av selvmord og den betydelige underrapportering av somatiske sykdommer hos de psykiatriske pasientene.

Forfatterne hevder at distriktpspsykiatri snart blir en parentes i den psykiatriske historien. I fremtiden ser de for seg at store deler av psykiatrien og nevrologien sammensmelter i nevropsykiatri, hvor det samarbeides med nevrobiologi, genetikk, nevroimmunologi, endokrinologi og nevroradiologi. Det argumenteres således for opprusting av psykiatrien som medisinsk fag og samtidig understrekes det at klinisk kommunikasjon, terapeutisk holdning og psykososial behandling bør læres også av dem som praktiserer ”somatiske” fag. I boken argumenteres det for en akademisk høyverdig institusjonspsykiatri som kan evaluere og videreutvikle behandlingsprogrammer.

Boken er illustrert med gode kliniske vignetter og bør leses av alle som er involvert i planleggingen av det psykiske helsevern, samt behandlerne.

SteinOpjordsmoen

Avdeling for akuttpsykiatri

Ullevål universitetssykehus

Publisert: 30. september 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 9. september 2026.